

Henriette kæmper for gravide i u-landene:

Det er os, der har ressourcerne til at gøre en forskel

Læge Henriette Svarre Nielsen realiserede sin drøm om at hjælpe kvinder i udviklingslande, som bliver gravide med livet som indsats. Sammen med fem andre handlekraftige danske kvinder er hun hjertet og hjernen bag organisationen Maternity Foundation, der i 10 år har haft missionen: Det må ikke koste liv at give liv.

2005. Seks danske kvinder med hvert deres fagområde, alle i 30'erne, sidder rundt om et køkkenbord. Sådan begynder historien om Maternity Foundation, der siden det første møde for nu ti år siden har vokset sig til en professionel organisation og en vigtig international medspiller i kampen for at løse en af verdens største globale udfordringer, nemlig dødeligheden hos gravide og fødende kvinder i udviklingslande.

I dag spiller Maternity Foundation en vigtig, international rolle i kampen mod mødre-dødelighed, ikke mindst takket være organisationens seneste tiltag: En app, der kan vejlede sundhedspersonale i udviklingslandene i at håndtere komplicerede fødsler.

Men vent nu lige lidt. Måske er det slet ikke ved køkkenbordet, historien begynder, men året før, da Henriette Svarre Nielsen, som er speciallæge i obstetrik

(graviditets- og fødselshjælp, red.) og gynækologi beslutter at tage til byen Gimbe i Vestetiochien, et af de fattigste områder i verden og dermed et af de steder, hvor kvinder bliver gravide med livet som indsats, primært fordi de ikke har adgang til uddannet fødselshjælp. Under to procent af fødslerne foregår på et hospital, og graviditetsundersøgelser hos jordemødre eller læger eksisterer nærmest ikke. Eller sagt på en anden måde: I Etiopien er dødsårsagen for hver syvende kvinde graviditet og fødsel, mens der kun er én kvinde ud af 10.000, der dør under graviditet eller fødsel herhjemme.

– Afrika og især Etiopien har altid stået mit hjerte nært, forklarer Henriette Svarre Nielsen, da vi sidder over for hinanden i personalekantin på Rigshospitalet, hvor Henriette arbejder til daglig:

– Min mors forældre var missionærer, og min mor har boet i Etiopien en stor del af

OM HENRIETTE SVARRE NIELSEN

43 år, gift og mor til tre drenge på seks, otte og 11 år. Arbejder som læge med speciale i obstetrik og gynækologi på Rigshospitalet. Stiftede Maternity Foundation i 2005.

OM MØDRE-DØDELIGHED

287.000 kvinder dør hvert år i forbindelse med graviditet eller fødsel. 99 procent af kvinderne kommer fra udviklingslande. Mødredødeligheden udgør dermed det sundhedsområde i verden, hvor den globale ulighed er størst. På verdensplan er mødredødelighed den primære årsag til, at børn bliver forældreløse.

Der er mange årsager til mødredødelighed, men langt størstedelen af dødsfaldene kunne have været forebygget, hvis kvinderne havde haft adgang til uddannet fødselshjælp under deres graviditet og fødsel. Mødredødeligheden er næsten halveret siden 1990. Der er altså sket store fremskridt, men der er stadig lang vej til FN's 2015-mål om at nedsætte mødredødeligheden med 75 procent, og fremskridtene er meget ulige fordelt. I nogle lande i Afrika er der ingen fremskridt sket overhovedet.

sin barndom. Min far har i mange år været bestyrelsesformand i nødhjælps- og udviklingsorganisationen ADRA. Der blev talt meget om Afrika i min barndom, og jeg er vokset op med en bevidsthed om verdens ulighed, men også en viden om, at det er os, der har ressourcerne til at gøre en forskel.

HVAD LAVER JEG HER?

Henriette er 33 år, da hun i 2004 rejser til Etiopien. 14 måneder forinden er hun selv blevet mor til sit første barn.
– Jeg havde aldrig været i Etiopien før,

men lige siden jeg uddannede mig til læge, havde jeg vidst, at det var noget, jeg gerne ville. Samtidig havde jeg netop fået afslag på et forskningsprojekt, og da min mand og jeg gerne ville have flere børn, gik det op for mig, at det var nu, det skulle være, hvis den drøm skulle realiseres.

Først går turen til hovedstaden Addis Ababa, hvor hun bliver introduceret til, hvordan man opererer fistler, som er en hyppig fødselskomplikation i udviklingslande.

– En fistel opstår typisk, fordi veer klemmer blodforsyningen af, og når en kvinde har haft veer i tre eller flere dage, går vævet →

Hverdagen på Rigshospitalet er også fyldt med babyer.

OM MATERNITY FOUNDATION

Maternity Foundation er en dansk udviklingsorganisation, der siden 2005 har arbejdet for at redde kvinder og børns liv i forbindelse med graviditet og fødsel. Deres vision er: *Det må ikke koste liv at give liv.*

Siden 2005 har flere end 200.000 familiemedlemmer modtaget Maternity Foundations mor-barn-sundhedsuddannelse, og 15.000 kvinder har fået adgang til en sikker fødsel på Maternitys tilknyttede hospitaler og sundhedsklinikker i Etiopien.

Maternity Foundations arbejde fokuserer især på træning og kapacitetsopbygning af sundhedspersonale i udviklingslande samt på udvikling af nye innovative tiltag.

Henriette med stiftergruppen i Etiopien.

← til. Der kommer huller mellem skeden og blæren, og nogle gange også endetarmen, hvilket betyder, at man ikke længere har nogen lukkemuskel, så både urin og afføring kommer ud gennem skeden, forklarer Henriette.

Efter tre ugers oplæring tager Henriette videre til Gimbie, en køretur på 12 timer i de mest øde områder, og hun husker, hvordan en af hendes første patienter bliver en 16-årig pige.

– Hun er tynd, smalhøftet og underudviklet og har allerede været i fødsel i to dage, da hun må tage den komplicerede gåtur på tre dage med veer for at komme til hospitalet. Barnet er dødt, og da det er farligt for kvinden at føde et dødt barn ved kejsersnit, er jeg nødt til at foretage en kompliceret operation for at få det døde barn ud. Den oplevelse får mig for alvor til at forstå konsekvenserne af de enorme forskelle, der er mellem at have et velfungerende sundhedsvæsen, hvor man kan tage stilling til, om man vil vide barnets køn, hvilken slags smertelindring,

man ønsker, og om fødslen skal foregå i vand, og så et sundhedsvæsen, der næsten ikke eksisterer, og graviditeter, der ikke er planlagt, men sker, fordi man ikke har viden om eller adgang til prævention.

Det lyder, som om du kom ud i nogle ret voldsomme situationer, også i betragtning af at du selv lige var blevet mor.

Tænkte du på noget tidspunkt: Hvad laver jeg egentlig her?

– Mens jeg var der, havde jeg egentlig ikke så meget tid til at reflektere over det. Det handlede bare om at handle fagligt bedst muligt for at redde kvindernes liv. Jeg husker eksempelvis også en ung pige, der havde arbejdet for en familie, hvor manden voldtog hende. Fødslen var endt med en dødfødt dreng, og hun havde pådraget sig en fistel, som jeg var med til at operere hende for. Før operationen løb urinen ned ad benene på hende, og ingen ville have noget med hende at gøre, fordi hun stank af tis. Efter operationen var hun så taknemmelig. Nu kunne hun få sit liv tilbage. Så selv om det

var tragiske omstændigheder, følte det også meget meningsfuldt.

– *Hvad laver jeg her?*-følelsen kom faktisk først, da jeg efter tre måneder i Gimbie kom tilbage til Danmark. I lang tid kunne jeg slet ikke forholde mig til hverdagen med faste arbejdstider og andre menneskers "almindelige" problemer. Når jeg gik på indkøb, omregnede jeg alt i kejsersnit. Det følte som en depression, og jeg bebrejdede mig selv, at jeg ikke kunne være glad, når nu jeg endelig var hjemme hos min mand og min lille søn. Men så læste jeg en artikel med Søren Brix, som var formand for Læger uden Grænser. Han fortalte, at det altid tog ham tre måneder at vende tilbage til normaltilværelsen. Det fik mig til at forstå, at det handlede om at give mig selv tid til at lande.

REDDET AF BARSLER

Følelsen af at måtte gøre noget mere for de etiopiske kvinder sad dog fast i Henriette, og så er vi tilbage ved køkkenbordet. I Gimbie havde Henriette mødt en engelsk gynækolog, der var blevet så chokeret over de dårlige forhold for gravide og nybagte mødre, at han havde startet organisationen Maternity Worldwide. Henriette besluttede nu at lave en dansk underafdeling. – Det var vigtigt for mig, at det ikke bare blev en lægefaglig organisation, men at den også bestod af nogen, der vidste noget om, hvordan man administrerer en forening, søger fondsmidler og laver markedsføring. Jeg forhørte mig i netværket, og valget faldt på fem kvinder, som jeg vidste var meget ambitiøse inden for hvert deres felt. Alle var med på den og gik meget engageret til værks.

– På et tidspunkt havde vi en revisor, der troede, at det var en mødregruppe, han var blevet overtalt til at hjælpe, men selv havde vi fra start en klar holdning om, at hvis vi som travle småbørnsmødre og karrierkvinder skulle bruge vores fritid på det her, skulle det være et målrettet projekt med fokus på evidens og bæredygtighed. Selv om det har krævet meget tid og mange kræfter, har vi aldrig fortrudt, at vi har været ambitiøse omkring den strategi. **Hvor fandt I så tiden henne?**

– Jeg må indrømme, at vi nok blev reddet af, at vi havde så mange barsler. Når nogen var på barsel, kunne de tage en lidt større del af slæbet, understreger Henriette smilende og nævner som eksempel på gruppens målrettedhed, at det allerede ved et af de første møder blev luftet, at gruppen gerne ville have kronprinsesse Mary som protektor.

– Og det blev hun så fem år senere.

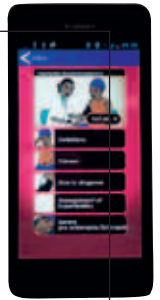
Hvad betyder det for dig, at dit arbejde handler om at hjælpe andre kvinder, og at du også gør det sammen med andre kvinder?

– Jeg tror ikke, at det var kvinde til kvinde-relationen, der var grunden til, at jeg valgte mit speciale eller at gå sammen med andre kvinder om Maternity Foundation, men det er kommet til at betyde mere og mere for mig med tiden. Når mødre dør, er en af de største globale udfordringer, er det jo også, fordi kvinden i udviklingslande er nøglepersonen i familien. Når hun dør, ender det ofte med, at familien splittes, og at børnene ikke kommer i skole, og så er der stor sandsynlighed for, at de ender i kriminalitet eller prostitution. Selv om det samtidig er et problem, der kunne forebygges, er det dog tydeligt, at det ikke løses med samme hast, som hvis det havde været mænd. En klog kvinde sagde for nylig til mig, at havde mødre død været en sygdom, der amputerede penis, ville der have været et helt andet fokus. ■

I lang tid kunne jeg slet ikke forholde mig til hverdagen med faste arbejdstider og andre menneskers "almindelige" problemer. Når jeg gik på indkøb, omregnede jeg alt i kejsersnit

Henriette Svarre Nielsen

App, der redder liv

Det nyeste eksempel på Maternity Foundations evidens og bæredygtighed er mobil-appen The Safe Delivery App, en app til undervisning af sundhedspersonale i udviklingslande via mobiltelefoner. Formålet med appen er at guide sundhedspersonale i udviklingslande gennem komplicerede fødsler, der bliver gennemgået på telefonens skærm som en slags tegnefilm. Appen er udviklet i samarbejde med Københavns Universitet og Syddansk Universitet. Læs mere på maternity.dk

STØT MATERNITY FOUNDATION

Send en sms med teksten LIV til 1245, så støtter du med 100 kroner. Køb årets mors dagkort fra Maternity Foundation med motiv af fotograf Anne Prytz Schaldemose. Kortet koster 200 kroner og kan købes fra d. 22. april på maternity.dk. Mors dag falder i år søndag den 10. maj 2015.

